

צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך: "פרשת במדבר - חג השבועות"

עלון מס' 49

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת
רחל בת שמחה ת.נ.צ.ב.ה.

בדרך הפרשה

פרשת במדבר דומה לחג השבועות, זמן מתן תורתנו. בפרשה זו מונים וסופרים את העם, כדי להגיע ל'סך כולל'. מטרת המפקד היא גבוש ואחדות. אמנם השבטים נפרדים, אמנם יש דגל ונשיא לכל שבט, אך לב כלם מכון לעבר משכן העדות - הנקדה המרכזית והפנימית בעם, ועיני כל נשואות לעבר מקום השקראת השכינה הקדושה.

השבוע עלו רבים להתפלל ולהשתטח על קברו של רבנו ישעיהו הלוי הורבין, השל"ה הק' שהבר את 'תפלת השל"ה'. רבבות אלפי ישראל התפללו בכל מקומות מושבותיהם תפלה מקדשת זו, בה יבקשו לזכות לנחת יהודית מהילדים. השל"ה פתב בספרו (שני ל'וחות הברית) כי פרשת השבוע שנקראת בסמיכות לחג - יש בה קשר פנימי ומהותי לחג.

גם בהר סיני עמדו כלם סביב להר, בלב אחד, עד שענו בקול אחד והכריזו בלשון רבים: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". לקראת מעמד מתן תורה נאמר: "ויחזן שם ישראל נגד ההר", ויחזן - בגוף יחיד, כלנו התחברנו לגוף אחד גדול, כי אחדות עם ישראל - זהו תנאי קודם למתן תורה.

אחדות אינה אחדות. היפי של עם ישראל הוא שנים-עשר שבטים שונים שמכונים כלם לקול אחד. הבה נתאר לעצמנו תזמורת של שנים עשר פנים בלבד, או שנים עשר חילינים. לא משעמם? היפי וההדר של תזמורת היא כשיש בה מגוון כלים וקולות שמנגנים בהרמוניה. 'תזמורת פילהרמונית' פרושה 'אהבת הצלילים המתאמים'. צלילים שונים מפלים שונים; כלי נשיפה לצד כלי הקשה, כלי מיתר לצד כלי מפות, השני יוצר את היפי. ומי הכי חשוב בין כל כלי הסימפוניקה? זו אינה שאלה! אין 'הכי חשוב'! כלם אהובים כלם ברורים - וכלם מנגנים יחד בשיירה ובזמרה!

ארתורו טוסקניני היה גאון מוזיקאלי ואחד מגדולי המנצחים במאתים השנים האחרונות. בסוף ימיו, היה נפגש לעתים עם סופר מיחד שהיה אחראי על פתיבת הביורגריה שלו.

פעם אחת התקשר הסופר כדי לקבל עם המנצח הדגול מפגש נוסף, בו יראו אותו לצרף פתיבת הספר, אף באפן מפתיע טוסקניני סרב. "מצטער, לא אוכל להפגש. יש משהו מאד חשוב שאני חייב לעשות באותו ערב!" הסופר הסתמך מאד ובקש לדעת במה מדובר. "התזמורת הסימפונית של ברלין מופיעה עם יצירה מפלאה של מוצרט, ואני רוצה להאזין לה. בעבר נצחתי על תזמורת זו ויש לי חבה מיחדת כלפיה".

הסופר שמח מאד, וראה בארוע הזדמנות יקרה ללמוד כיצד ממחה כמו טוסקניני מאזין ליצירה, ובקש רשות להזיות נוכח לצדו. המנצח הסכים ובלבד שלא יפרע לו להאזין.

בתם שעה ארפה של הבצוע המרהיב של היצירה, שאל האורח את המוזיקאי: "נו, כבודו, זה היה משלם, הלא כן?!" למרבה ההפתעה השיב טוסקניני בשלילה. "לא, זה היה חסר". "חסר?!" התפלא הסופר, "הנגינה נשמעה מדהימה, מדיקת ומעוררת השראה". "לא, לא", התעקש

המנצח; "פנר אחד היה חסר". "מנין לך זאת?", תמה הלה, "וכי כיצד אפשר לדעת ממרחק של אלפי ק"מ, אם מלשהו אחד לא היה?" אך המנצח התעקש בנחרצות על עמדתו, והם נפרדו זה מזה לשלום.

למחרת בבקר התקשר הסופר אל המנהל של התזמורת בברלין, ושאל אותו על הארוע של ליל אמש. "אה, הופעה מעלה ומרשימה ביותר הייתה לנו", התמוגג המנהל, "הקהל עמד על רגליו דקות ארוכות ולא הפסיק להריע". "ובכל זאת", התעקש הסופר, "האם היה משהו שונה הפעם?" "בעצם, כן", השיב המנצח, "אנחנו תזמורת גדולה של 120 נגנים, מתוכם 15 פנרים. הפעם היו רק 14. אחד מהם הודיע לי ברגע האחרון שהוא חולה ולא יוכל להגיע". הסופר השתומם; איך יתכן שהמוזיקאי הצליח לשמע דבר וניח שכזה?! הבצוע היה נשמע משלם! איך יכל לשים לב שנגן אחד מתוך 120 חסר?

הוא לא התאפק, ובמפגש הבא שטח בפניו בן שיחו את התמיהה. התשובה הייתה חדה וברורה: "כשאתה ואני מאזינים לסימפוניקה - זה לא אותו דבר. אתה שומע אותה כאחד מן הקהל, ואני שומע אותה בתור מנצח. וככה, גם כשכנור אחד איננו - אני מרגיש שמשוהו חסר".

הדבור בהר סיני - מיעד לכל יחיד!

חז"ל מלמדים אותנו כי "ששים רבוא אותיות בתורה כנגד ששים רבוא נשמות ישראל". כמו ספר-תורה, שאם חסרה בו אות אחת - נפסל, כך לא היה הקב"ה נותן את התורה אלו הייתה חסרה נפש של יהודי אחד!

אל לנו לחשוב רק על עצמנו, כי "האחר" הוא גם "אני"! כיצד אוכל להצליח לעלות בקדשה, בתורה ויראת שמים, בעודי משאיר מאחורי כאלה שלא זכו לכה? מחובתי לעסוק בקרוב בניו של מקום, 'ערכים כל ישראל זה לזה', ערכות של ממש!

רבני ופעילי קרן ההסעות עוסקים בתקופה זו ימים וליילות בבחינת "נעשה ונשמע", לשלב עוד תלמידים בבתי הספר התורניים, לרשם עוד נערים לשיבות הקדושות, ולהעמיד מאות אלפי כלי רכב להסיע משובים ומעצרות לבתי הספר של 'החנה העצמאי'. "ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני", הנסיעה היא חלק מרכזי לקראת מתן תורה. נוסעים ממקומות של 'רפיון ידים' לעבר 'הר סיני', אלה בתי הספר ותלמידי התורה. באפשרויותה לקחת חלק במצוה הגדולה, ובזכותה

עוד ועוד ילדי וילדות ישראל יתקדשו באור היהדות, ושכרה הרבה מאוד!

במעמד הר סיני עמדו למרגלות ההר כשלושה מיליון יהודים, ומיליוני נשמות ובהן נשמות הגרים. במעמד יחיד זה נגלה הקב"ה לעולם, ונתן לעמו את "עשרת הדברות": "אנכי השם אלקיך... לא יהיה לך אלהים אחרים על פניי", הנסוּח הוא בלשון יחיד, למרות שעומדים במעמד זה מיליוני אנשים. וזה המסר העצום ממעמד נשגב זה, החשיבות והעצמה של כל יהודי באשר הוא. הקב"ה פנה כביכול בשפה אישית אל כל יהודי באשר הוא ואמר לו: "אנכי השם אלקיך": אני האלקים שלך ואמה המיצג שלי כאן בעולם. אל תביט מימנה לאיש שלצדך ולא שמאלה, אלא הבט למעלה אל בוראך,

ומשם - פנימה אל תוככי אישיותך, והפנים זאת: אתה יחודי ויחיד. קח אחריות על עצמך ותפקידך בזה העולם.

בימות הקץ היו מנהלי ומנהלות בתי הספר עולים לביתו של יו"ר החנוכה העצמאי ונשיא מועצת גדולי התורה, הג"ר זלמן סורוצקין מלוצק, לדנוח על ההערכות לשנת הלימודים, ולהתברר לקראת השנה החדשה. שאל הרב את אחד המנהלים: "כמה תלמידים למדו בבית הספר אצלך בשנה זו?" המנהל חשב וענה: "173 פן ירבו!" הרבה הרב, ופרץ בבכי!!! "הרי בשנה שעברה אמרת לי שיש 174! למה בית הספר קטן? לא נעלם לנו ילד אחד...? עולם ומלואו!

בדרך התורה

מעשה באיש עשיר בעל הון רב ועצום, ולו בית ענק מלא כל טוב. יום אחד הופיע אצלו בן-דוד רחוק. העשיר התרגש לראות את שאר-בשרו, אה התעצב לראותו לבוש בבגדים פשוטים, והבין כי הנו קשה-יום.

"בן דוד יקר!" הכריז העשיר, בעל הבית, "אני אוהב את משפחתך, ורוצה להעניק לך ממה שיש לי, הרי נאמר 'ומבשרך לא תתעלם'. קח שק, רד לחדר אוצרותי, ומלא את השק - במשהו שעה - ככל שתוכל לשאת!" לקח האיש שק, ירד לחדר האוצרות, הביט סביבו וכמעט הסתנר: החדר היה מלא בערמות של זהב וכסף!

לפתע הוא רואה בצד פנת שתיה מלאה כל טוב! הו, כמה הוא זקוק לקפה טוב לאחר הדרך הארוכה! הוא זונח את השק, נגש מיד לפנת השתיה ומתחיל להרתיח מים לקפה. הוא מכין לאטו כוס קפה, מוסיף כמה כפיות סוכר, ומתישב עם הכוס החמה בין ידיו על כסא נוח שנצב בסמוך, מתענג על הקפה החם והמתוק. אחר כך מוצא ארונית עם מיני מזונות. הוא חוזר לכרסה בעודו מנשנש ופלים ובסקוויטים. לאחר השתיה החמה וארוחת המטעמים חש הוא

עייפות מה, ומחליט לנצל את הישיבה בכסא הנוח, וילעצם את עיניו "רק לכמה רגעים" ... פתאם מרגיש כי אחד ממשרתי האדון מנערו ומקיצו. "והו! חלפה שעה, נתתי לך עשר דקות מעבר לשעה שבעל הבית הקצה לך! קום, צא ועלה מחדר האוצרות!

"מה? הרי עוד לא התחלתי למלא את השק... הבטיחו לי... זה לא פייר... התפונתי, רציתי, חשבתי, תכננתי..." בעודו מתופח ומאשים, הוא מוצא עצמו על המדרכה מחוץ לשערי האחוזה.

הקב"ה פותח עבורנו את שערי שמים בליל חג השבועות! לילה של אורות קדושים, אור תורה וסגולה, לילה של תקונים וקנייני נצח! הקב"ה בחסדיו מציע לנו למלא את אסמינו מאוצרו הטוב!

מי שמעביר את הלילה בשתיה חמה, פטפטת, נשנושים ועוד הבלי שאו - וכי לא דומה הוא לאותו כסיל שאבד הזדמנות חיים?

בליל שבועות, כל דקה שוה וזהב! כל רגע לא יסל לא בפז!
הזדמנות חד פעמית! אל תהיה שוטה המאבד את מה שנותנים לו! היה חכם! חכם בלילה!

בְּדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים

קבר הבעש"ט

ביום חג השבועות נפטר רבי ישראל בעל-שם-טוב ויע"א. דרשו של הבעש"ט היתה לאהוב כל יהודי, ובכך לקרב את לבו לאבינו שבשמים.

וכך כתוב בספרים הקדושים: "רבנו הבעש"ט צוה לתלמידיו: רצונכם להגיע לבחינת 'נשמת אדם', לתקן תקון ראוי לפני הנפש? עליכם לקיים שלשה דברים: (א) אמירת פרקי תהלים מתוך תמימות הלב. (ב) לעשות טובה לקבר מתוך טרחה בגוף ולא רק במקוון. (ג) אהבת ישראל במסירות נפש."

בְּדֶרֶךְ הַמַּלְכוּת

דוד המלך ידוע כ"מלך ישראל", וכ"נעים ומירות ישראל". אך מאחורי תארים אלו עומד ילד שגולד וגדל לתוך יסורים.

מגיל צעיר היה דוד דחוי ונרדף ע"י אחיו ויחבריו. שונאי חנם היו לו – "רבו משערות ראשי שונאי" (תהלים ס"ט, ה); מנדה בין אחיו – "מוזר הייתי לאחי, ונכרי לבני אמי" (שם, ט). על מטתו פלילות בפה את מר גורלו – "ואבכה בצום נפשי, ותהי לחרפות לי" (שם, י"א).

היכן התעלה דוד? מהיכן צמח משיח בן ישי? לא מבית חם ואוהב, אלא "ממקלאת הצאן", תחת שמש קופחת, מפעיות הכבשים, ומנהמות אריות ודבים שגסו לטרף את העדר. פרושה לפנינו דרך התעלות של שנים על גבי שנים, בהן עמל ויגע דוד בכחות על אנושיים – עד שהגיע אל הרגע הגדול...

הרגע שבו נקרא אל נביא ה'. שמואל נשלח אל ישי בית הלחמי בדבר ה': "כי ראיתי בבניו לי מלך" (שמואל א' ט"ז, א). שמואל קורא לישי ולבניו לבוא עמו לזבח. ישי מעביר את בניו לפני שמואל, שבעה בנים, אולם שמון המשחה לא נשפה מן הקרן. לא להם המלוכה. שמואל פונה אליו (שם, ט"ז א): "התמו הנערים?" לא מותר

בסוף מגלת רות, אותה קוראים בתחילת השבועות. מספר שדוד בן ישי הוא נכדו של עובד – הבן שגולד לרות ולבעה. סיום זה של המגלה מעלה על גס את העבודה שמנשואי בעז – גדול הדוד ומנהיגו, עם רות המואביה הגיורת, קמה מלכות בית דוד.

בתחילת השבועות, בשנת 2,924 לבריאת העולם, עלתה נשמתו של דוד מלך-ישראל למרום. שבעים שנות חיים רצופות ומלאות שהותירו רשם מרפז בתולדות עם ישראל.

דוד המלך עבר צרות רבות בשנות חייו. במהלכן חבר את ספר התהלים, ספר של מזמורים והוללים לה' לצד תפלות ובקשות. נוהגים לומר את ספר התהלים בליל חג השבועות, כי דוד המלך, מחבר הספר, גולד ונפטר ביום זה.

ספר התהלים נאמר בנבואה מאת ה' לדוד. המזמורים משמשים פה לכל תחושה העולה בלב של האדם בכל הדורות: תחושות של הודיה ושל שמחה, לצד תחושות של כאב, של צער וכשלון. במדרש תהלים נאמר: "ר' יודן אומר בשם ר' יהודה: כל שאמר דוד בספרו, כנגדו וכנגד כל ישראל וכנגד כל העתים אמרו".

גם כיום מרבים באמירת תהלים ביחידות או בקבוצות, בזמנים מודמנים או בקביעות, ברצף או במקטע. כחם של פרקי התהלים רב לבטא הודיה או תקנה לישועה.

שמואל, המבין כי מדבר ה' לא יפל מאומה.

"תע", אומר יש, "עוד נשאר הקטן, והנה רעה בצאן", לש עוד אחד קטן... בן עשרים ושמונה. לנכח הנער האדמוני, נרתע שמואל. ואולם אז קורא לו הקב"ה (שמואל א טז, יב): "קום משחחו, כי זה הוא". קם שמואל, נגש לדוד ונושקו על ראשו.

מיד קמים כלם בפניו, ובראשם אביו יש.

משאף סים שמואל למשח את הנער, והנה נתמלא האולם קול תרועה ושמחה: 'יחי המלך! יחי המלך!' סעדת ההמלכה נפתחה ברב פאר וחגיגות. דוד יושב בין שמואל ליש, שני גדולי עולם, ואז, לאחר הסעדה – (שמואל א טז, יג) "ויקם שמואל וילך הרמתה", ודוד שב אל צאנו, אל מקלו ואל תרמילו!

נתבונן במראה הגדול הזה: האם דמעה, האב רגש, האחים סערו, כל העיר כמרקחה – רק אחד נשאר שלו ורגוע: דוד עצמו. לא התנאה ולא התפעל. דוד שב אל צאנו והחל מחלל בחלילו מזמור חדש: "שיר המעלות לדוד: ה', לא גבה לפני ולא רמו עיני, ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני" (תהילים, קל"א, א). "לא גבה לפני" – בשעה שמואל למלך!

ראינו את גדולתו של דוד בשעה שקבל את המלוכה. הבה נתבונן בהנהגתו בשעת אבדן המלוכה. כמה קשה לאדם להפרד מגדלה שהחזיק בה! כשברח דוד המלך מפני אבשלום בנו ויצא מירושלים, נאמר (שמואל ב' ט"ו, ל): "ודוד עלה במעלה הזיתים עלה ובוכה, וראש לו חפוי, והוא הלך יחף". בשעה זו נדמה היה לדוד כי המלכות עוברת לאבשלום. ומה הוא אומר?

"אם אמצא חן בעיני ה' – והשבני והראני אתו ואת נוהו.

ואם כה לאמר: לא חפצתי בה – הנני, יעשה לי כאשר טוב בעיניו!" (שמואל ב' ט"ו, כ"ה-כ"ו). דוד מוכן להחזיר את המלכות ברוצו. בכיו אינו נסוב על אבדן המלוכה, אלא על המסקנה: "לא חפצתי בה". דוד מוכן לקבל עליו את רצון ה' – יהיה אשר יהיה!

על דוד זה אמר שמואל: "בקש ה' לו איש כלבבו", בקש ומצא! "מצאתי דוד עבדי – בשמן קדשי משחתי" (תהילים פ"ט, כ"א).

כאשר שמעי בן גרא, מבני משפחתו של שאול המלך, מקללו ופוגע בו בלשון חדה ופוגענית, גבורי דוד מציעים לו להענישו. ומה עונה להם דוד? – "הנחו לו ויקלל, כי אמר לו ה'!" (שמואל ב' ט"ו) לא שמעי הוא הפוגע בי! הוא בודאי נשלח מאת ה'. אשלים באהבה עם יסורים אלו! בזהר הקדוש נאמר שמעשה שמעי היה קשה עבור דוד יותר מכל הצרות שעבר, ולא השיב פלום, ובהה התכפרו כל חובותיו.

כתב רבנו אליהו הכהן מאזמיר (שבט מוסר פרק כ') באותו זמן נמנו בית-דין של מעלה – להזיז דוד רגל רביעי במרכבה! את דבריו מביא רבנו החפץ חיים בספרו הק' 'שמירת הלשון'. כפי שזכה אב האמה אברהם אבינו, והקב"ה קרוי "מגן אברהם", כך גם יצחק ויעקב בברכת "מגן אבות". והנה, שנים רבות אחריהם מצטרף ועולה לדרגה זו גם דוד המלך, ואנו מברכים "מגן דוד".

כדי להתגבר על ארבע אריות ושלשה דבים ביום אחד – צריה גבורה רבה, אולם כדי לשלט על הלב – צריה גבורת-על! זוהי התמודדות קשה בהרבה! ודוד שלט על לבו – שכן הצדיקים לכם ברשותם.

בְּדֶרֶךְ הַחִידָה:

שאלות לפרשת במדבר-שבועות

- מָה הָיָה שָׁמָּה שֶׁל אִמּוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ?
- מִדּוּעַ נוֹהָגִים בְּחַג שָׁבוּעוֹת לְקַשֵּׁט בַּפָּרָחִים?
- מָהוּ טַעַם הַמִּנְהַג לְהִיּוֹת עָרִים בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת?

שְׁלַחוּ לָנוּ לְמַיִל: zaida@kerenh.org.il אוּ לַפֶּקֶס 03-8004455
וְמִי שֶׁפֶּתַר אֶת הַחִידוֹת – נִפְרָסֵם אֶת הַשֵּׁם שֶׁלוֹ עִם הַפְּתָרוֹן בְּעִלוֹן הַפֶּא.

תשובות לגליון הקודם

- מדוע קרויה שנת החמשים 'יובל'?
- כִּי תוֹקְעִים בְּקֶרֶן שֶׁל אֵיל הַקְּרוֹי 'יֹבֵל' בְּאַרְמִית מִי כְּתָב 42 פְּרוּשִׁים עַל הַפְּסוּק "אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ"?
  - רַבְּנֵנוּ חִיִּים בֶּן עֶטֶר, הַ"אֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ
  - הַעֲתֵק "פְּסוּק שֶׁל בְּטָחוֹן" מִהַפְּטָרַת בְּהַר-בְּחַקְתִּי!
  - "כְּרוּף הַגָּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בּוֹ" וְהָיָה ה' מְבַטְחוֹ!"

הפותרים: שמואל פ. | שלמה ה. | אביגדור ה. | אילה א. | זיוה ק.

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?

שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 5-804-659-95
התרומויות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמ"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ